

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»:

Директори Пажӯҳишгоҳи рушди
маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон
доктори илмҳои педагогӣ,

дотсент Иматзода Л.М.

17 феввали соли 2022

ХУЛОСАИ

Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба диссертатсияи унвонҷӯи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Шарифова Лайли Абдуллоевна дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллеҷҳои техникӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот.

Роҳбари илмӣ - доктори илмҳои педагогӣ, мудирӣ шуъбаи педагогика ва таҳсилоти муосири Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Гулмадов Файз.

Шарифова Лайли Абдуллоевна 9-уми октябри соли 1969 дар н. Темурмалики вилояти Хатлон таваллуд шудааст. Мавсуф Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро соли 1996 аз рӯи ихтисоси муаллими забон ва адабиёти тоҷик хатм намудааст.

Шарифова Лайли Абдуллоевна фаъолияти меҳнатиашро аз соли 1990 ба ҳайси омӯзгори фанни забон ва адабиёти тоҷики МТМУ №3-и н. Совет (ҳоло н. Темурмалик) оғоз намуда, солҳои 1995-1998 ба ҳайси мушовири забон ва адабиёти кабинетӣ методии шуъбаи маорифи ноҳияи мазкур, солҳои 2015-2021 ба ҳайси мудирӣ шуъбаи ташкилӣ-тарбиявӣ ва кор бо ҷавонон, мудирӣ шуъбаи илм ва инноватсия ва робитаҳои хориҷии Коллеҷи техникӣ ба номи академик М.Осимӣ кор кардааст. Аз соли 2021 то инҷониб ба ҳайси роҳбари бахши 2-юми Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода фаъолият карда истодааст.

Шарифова Лайли Абдуллоевна солҳои 2017-2022 ба сифати унвонҷӯ дар бахши аспирантура ва докторантураи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон фаъолият карда, имтиҳонҳои минимуми номзадиро аз фанни Забони

англисӣ –хуб, Таърих ва фалсафа – хуб ва Педагогика – ихтисосро бо баҳои аъло супоридааст.

Диссертатсияи мазкур дар ҷаласаи васеи шӯбаи педагогика ва психологияи Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон муҳокима гардида, барои баррасӣ ба семинари илмӣ – методии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф пешниҳод гардидааст. (Суратҷаласаи шӯба аз 23. 12. 2021, №11).

Семинари илмӣ-методии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон таҳқиқоти диссертатсионии Шарифова Лайли Абдуллоевнаро бо иштироки муқарризони расмӣ – доктори илмҳои педагогӣ, ходими пешбари илмии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ Зиёзода Т., номзади илмҳои педагогӣ, мудири шӯбаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ Маҳкамов Д. мавриди таҳлилу баррасӣ қарор дод.

Унвонҷӯи Шарифова Лайли оид ба мазмуни мухтасари диссертатсия, натиҷаҳои дар раванди таҳқиқот ва корҳои таҷрибавӣ - озмоишӣ бадастоварда мухтасар баромад карда, хулоса ва тавсияҳои методии дар заминаи таҳқиқот коркардашро ба самъи иштирокчиёни ҷаласа ироа кард ва ба саволҳои манзуркардаи иштирокчиёни ҷаласа ҷавобҳои мушаххас дод.

Дар муҳокимаи таҳқиқоти диссертатсионӣ муқарризони ҳолис ва иштирокчиёни ҷаласа иштирок карда, андеша ва пешниҳоду эроди худро нисбат ба таҳқиқоти Шарифова Л. иброз намуданд.

Муқарризи ҳолис - доктори илмҳои педагогӣ Зиёзода Т. аз ҷумла қайд намуд, ки объекти таҳқиқоти диссертатсия раванди ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникӣ буда, яке аз масъалаҳои мубрам боқӣ мемонад. Инчунин, муқарриз дар хусуси навгонии илмии диссертатсияи унвонҷӯ қайд намуд, ки хусусиятҳои махсуси ташкили корҳои тарбиявӣ оид ба ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникӣ ошкор карда шуда, шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникӣ аз ҷиҳати назариявӣ асоснок гардида, қобилияти интихоби арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ аз ҷониби донишҷӯён дар раванди корҳои тарбиявӣ муайян карда шуда, барномаи махсуси педагогӣ ҷиҳати дар

донишчӯёни коллечҳои техникӣ ба вучуд овардани тасаввуроти амик оид ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ тарҳрезӣ ва татбиқ карда шудаанд.

Дар таҳқиқот исбот карда шудааст, ки то ба имрӯз дар таҷриба ва амалияи солҳои охир таваҷҷуҳи муҳаққон ба омӯзиши масоили тарбияи маънавӣ-ахлоқӣ зиёд гардида бошанд, ҳам, аммо масъалаи тарбияи маънавӣ-ахлоқии донишчӯён дар шароити коллечҳои техникӣ ба таври кофӣ таҳқиқ нагардидааст.

Мақсаду вазифаҳои таҳқиқот ва баррасии озмоишҳо ба унвонҷӯ имконият додаанд, ки ба як қатор саволҳои калидии ба мавзӯи мазкур дахлдошта ҷавоб гӯяд.

Дар интиҳои баромад доктори илмҳои педагогӣ Зиёзода Т. қайд намуд, ки кори илмию таҳқиқотии унвонҷӯро ба инобат гирифта, онро ба ҳимоя пешниҳод менамояд.

Муқарризи ҳолиси дигар - номзади илмҳои педагогӣ Маҳкамов Д. қайд намуд, ки асоси таҳқиқоти унвонҷӯро баррасии озмоишҳои илмию раваншиносии олимони ватанию хориҷӣ оид ба самаранокии шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишчӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣ ташкил додааст. Ҳалли масъалаи мазкурро унвонҷӯ дар натиҷаи корҳои илмию назариявӣ ва амалӣ оид ба мавзӯи мазкур дар муқаддима, ду боб ва ҷамъбасти он нишон додааст.

Муқарриз Маҳкамов Д. қайд намуд, ки таҳқиқоти илмию Шарифова Лайлӣ Абдуллоевна имкон медиҳад, дар асоси муносибати ҳадафмандона масъалаи татбиқи шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишчӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолӣ ҳаллу фасл карда шавад. Дар хулоса ба тариқи фишурда натиҷаи таҳқиқот ҷамъбаст шудааст.

Муқарриз Маҳкамов Д. ибрази андеша намуд, ки диссертант зимни озмоишу таҳқиқоти худ асосҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишчӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣро муайян намуда, зимнан таъкид мекунад: "... масъалаи муайян кардани моҳияти арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишчӯёни муассасаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар сурати ҳалли масъалаҳои муайянсозии зарурати объективии инъикоси арзишҳои донишчӯён маънавӣ-ахлоқии дар сохтор, моҳият ва мақоми арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ дар фарҳанги касбии

мутахассис имконпазир аст". Хулоса, диссертатсияи Шарифова Л. барои химоя дар Шӯрои диссертатсионӣ пешниҳод карда шавад.

Ҳамин тариқ, бо дарназардошти муҳокима ва хулосаҳои муқарризон - доктори илмҳои педагогӣ, ходими пешбари илмии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ Зиёзода Т. ва номзади илмҳои педагогӣ, мудирӣ шуъбаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ Махкамов Д. ва иштирокчиёни ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методӣ, хулоса кард.

Дар ҳама давру замон вазифаи асосии ҳар халқу миллат, тарбияи наврасону ҷавонон на танҳо ба роҳи мустақили ҳаёт, балки шиносоии онҳо ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ, ҳудогоҳиву ҳештаншиносӣ ва омӯзишу аз худ кардани мероси пурғановату баландмазмуни муттафакирони гузаштаву имрӯз маҳсуб меёбад. Ба ақидаи диссертант ҳангоми таъмин намудани шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллеҷҳои техникӣ, раванди омӯзиш ташаккул ёфта, ҳисси ҳудогоҳиву ҳештаншиносии донишҷӯён афзун мегардад, онҳо ба ҳадафҳои зарурӣ ноил мегарданд.

Мақсад аз тарбияи ҷавонон дар руҳияи ватандӯстию ҳештаншиносӣ, ҳудогоҳии миллӣ, омӯзиши илмҳои дақиқу муосир дар он аст, ки ҷавонон неруи тавоноии арзишҳои маънавӣ-ахлоқиро дарк намуда, дар рафторҳои амалии худ истифода баранд.

Муҳаққиқ дар робита ба мақсаду объект, предмет ва фарзияи таҳқиқот вазифаҳои зеринро анҷом додааст:

– маълумоти илмӣ оид ба шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникӣ дар адабиёти фалсафӣ, психологӣ ва педагогиро омӯхта ба низоми муайян даровардааст;

- дар ҷараёни корҳои таълимӣ-тарбиявӣ ҳамгироии шуури ахлоқӣ ва рафтори донишҷӯёнро бо мақсади аз ҷониби онҳо аз худ намудани арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ таъмин намудааст;

- маҳорат, таҷриба ва малакаҳои андухташуда аз ҷониби донишҷӯёнро ва татбиқи онҳо дар рафтори амалӣ истифода намудааст;

- барномаи ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникиро кор карда баромада, дар амал татбиқ намудааст;

- ҷараёни тағйирёбии арзишҳои маънавӣ-ахлоқиро, ки имконият медиханд дараҷаи тарбиянокии ахлоқии донишҷӯён муайян карда шавад, ошкор намудааст;

- роҳбарии дурусти педагогӣ ба ташкили корҳои тарбиявӣ чиҳати ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникуро аз чиҳати назариявӣ асоснок кардааст.

Бо иҷрои мақсаду вазифаҳо унвонҷӯ ба навгонҳои илмии зерин комёб шудааст:

– хусусиятҳои махсуси ташкили корҳои тарбиявӣ оид ба ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникаи ошкор карда шуд;

– шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯёни коллеҷҳои техникаи аз чиҳати назариявӣ асоснок карда шуд;

– қобилияти интиҳоби арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ аз ҷониби донишҷӯён дар раванди корҳои тарбиявӣ муайян карда шуд;

– барномаи махсуси педагогӣ чиҳати дар донишҷӯёни коллеҷҳои техникаи ба вуҷуд овардани тасаввуроти амиқ оид ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ тарҳрезӣ карда шуд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар коркард, таҳия ва пешниҳоди маводи мушаххас оид ба татбиқи шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯён, муайян кардани ташкили заминаҳои педагогӣ дар донишҷӯёни коллеҷҳои техникаи, ташаккул додани арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ бо назардошти шавқу рағбати ботинӣ, худрушдидӣ ва мақсадгузори барои дастёбӣ ба ҳадаф ва вазифаҳои гузошташуда ва маводи ташхисӣ барои ошкор намудани мушкилиҳо дар ин самт, ки дар раванди таълим вобаста ба амалӣ намудани муҳити муосири таълимию тарбиявӣ истифода мегарданд, ифода меёбад.

Натиҷаҳои таҳқиқотро метавон дар раванди машғулиятҳои омӯзгорони тамоми муассисаҳои таълимии кишвар истифода кард.

Таҳқиқоти илмии Шарифова Лайлӣ Абдуллоевна имкон медиҳад, дар асоси муносибати ҳадафмандона масъалаи тарбияи арзишҳои маънавӣ-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявӣ коллеҷҳои техникаи дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолӣ ҳаллу фасл карда шавад.

Натиҷаи корҳои озмоишӣ дар анҷоми ҳар як марҳила таҳлилу ҷамъбасти гардида, мақолаҳои илмии зерини дар нашрияҳои илмии тақризшаванда ҷопнамудаи унвонҷӯ пурра мазмунӣ рисолаҳо фаро мегиранд:

1. Шарифова Л.А. Тамоюли рӯоварии донишҷӯёни коллеҷҳои техникаи ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ дар раванди корҳои тарбиявӣ

/Л.А. Шарифова// Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – 2019, №2 (26). – С. 148-151. ISSN – 2617-5620.

2. Шарифова Л.А. Махсусиятҳои рӯоварии донишҷӯёни коллечҳои техникӣ ба арзишҳои маънавий-ахлоқӣ/Л.А. Шарифова// Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – 2021, №1 (33). – С. 90-95. ISSN – 2617-5620.

3. Шарифова Л.А. Ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқӣ ҳамчун проблемаи муҳими педагогӣ-психологӣ /Л.А. Шарифова// Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – 2020, №2 (30). – С. 148-152. ISSN – 2617-5620.

4. Шарифова Л.А. Меъёрҳо ва нишондиҳандаҳо оид ба ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯёни коллечҳои техникӣ дар раванди таҳсилот/Л.А. Шарифова// Паёми Пажӯҳишгоҳи рушди маориф. – 2021, №4 (36). – С. 122-127. ISSN – 2617-5620.

5. Шарифова Л.А. Ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯёни коллечҳои техникӣ дар раванди корҳои тарбиявӣ /Л.А. Шарифова// Паёми Донишкадаи забонҳо. – 2021, №4 (44). – С. 181-188. ISSN – 2226-9355.

Бо дарназардошти хулосаҳои муқарризон ва иштирокчиёни ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методӣ қарор кард:

1. Диссертатсияи илмии Шарифова Лайли Абдуллоевна дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣ” кори илмии мустақилона баанҷомрасида, ки дар он муаллиф ба ҳалли вазифаҳои дар назди таҳқиқот гузошташуда ноил шудааст, ҳисоб карда шавад.

2. Диссертатсияи илмии Шарифова Лайли Абдуллоевна дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣ” ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот ҷавобгӯ аст.

3. Диссертатсияи Шарифова Лайли Абдуллоевна дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии ташаккули арзишҳои маънавий-ахлоқии донишҷӯён дар муҳити муосири таълимию тарбиявии коллечҳои техникӣ” барои ҳимоя дар Шӯрои муштараки диссертатсионии 6D.KOA-022 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Хулоса аз ҷониби котиби ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ, номзади илмҳои педагогӣ Ҷонмахмадова Г.Ш. мураттаб шуда, дар ҷаласаи васеи семинари илмӣ-методии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ аз 17 феввали соли 2022, протоколи №03 қабул карда шудааст.

Дар ҷаласа 17 нафар иштирок доштанд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: “Тарафдор” - 17 нафар, “Зид” - нест, “Бетараф” - нест. Қарор яқдилона қабул карда шуд.

Раиси ҷаласа, номзади илмҳои педагогӣ,
роҳбари семинари илмӣ-методӣ, муовини
директори Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи Таҳсилоти Тоҷикистон

Лутфуллоева П.

Муқарризон:

Доктори илмҳои педагогӣ, ходими пешбари
илмии ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ
Академияи Таҳсилоти Тоҷикистон

Зиёзода Т.

Номзади илмҳои педагогӣ, мудири
шӯъбаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи
ПРМ ба номи А. Ҷомии АТТ

Махкамов Д.

Котиби ҷаласа, номзади илмҳои педагогӣ
котиби семинари илмӣ- методии
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба
номи Абдурахмони Ҷомии АТТ

Ҷонмахмадова Г.

Маълумот барои тамос:

Суроға: 734063, ҚТ, ш. Душанбе, кӯч. Айни, 126

Тел.: 2 25 84 06, 2 25 84 09

Суроғаи электронӣ: prmatt@maorif.tj

Имзояи П. Лутфуллоева ва Г. Ҷонмахмадоваро тасдиқ
мекунам.

Мудири шӯъбаи кадрҳои
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба
номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи Таҳсилоти Тоҷикистон

Ҳакимова Х.

